

Tri godine u Europskoj uniji

 Alen BOTICA

Od 2013. godine hrvatski građani i tvrtke koriste se uslugama različitih službi Europske komisije za informiranje ili za ostvarivanje prava u okviru zakonodavstva unutarnjega tržišta.

Iza naziva europskih službi kriju se pažljivo osmišljeni mehanizmi koji, iako namijenjeni građanima i poduzetnicima, mogu poslužiti kao kutija s alatom koja pomaže javnopravnim tijelima uvidjeti jesu li propisi učinkoviti i trebaju li se modernizirati ili uskladiti s pravilima Europske unije.

Koliko su građani, tvrtke i javna tijela svjesni mogućnosti koje im pružaju alati EU-a?

Stroj koji neprestano radi za slobodu kretanja ljudi, proizvoda, usluga i kapitala u Europskoj uniji naziva se jedinstveno tržište.

Važna je stavka jedinstvenoga tržišta mobilnost. Što znači mobilnost? Visokokvalificirani radnik koji živi i radi u razvijenoj državi članici EU-a svoj potencijal možda dovoljno ne koristi jer se nalazi u okruženju stručnjaka koji su mu konkurencija, dok u nerazvijenijim državama EU-a možda baš nedostaje radne snage u području njegove struke. S druge strane, postoji višak radnika u siromašnijim državama Europske unije kojima se nude bolji uvjeti rada u razvijenijim državama članicama EU-a. Europska unija zato naporno radi kako bi se olakšale formalnosti povezane s preseljenjem radnika i stručnjaka iz jedne države članice u drugu, odnosno da bi se omogućila mobilnost građana između država članica Europske unije.

Službe unutarnjeg tržišta informiraju građane koji se planiraju odseliti se u druge države, pomažu im razumjeti posebna pravila tih država, koja se ne usklađuju nužno nisu usklađena sa zajedničkim pravilima Europske unije, ili pak pojednostavljaju pretjerane formalnosti koje zahtijevaju tamošnja javnopravna tijela. Njihov je zadatak je ujedno potaknuti, ili omogućiti nove poslovne mogućnosti za poduzetnike na unutarnjem tržištu Europske unije.

Takve su službe u Hrvatskoj još uvijek novost. Mogli bismo reći da su one nedovoljno prisutne i u životima građana starijih članica EU-a, ali i u aktivnostima poslovnog svijeta te općenito u svijesti nacionalnih administracija europskih država. Moglo bi se reći kako građani, tvrtke i državna uprava tek pažljivo površinski grebu mogućnosti tih alata.

Iskustva upućuju na to da se neke tvrtke i građani ustručavaju koristiti usluge besplatnih alata Europske unije. Smatraju da će im javna tijela s kojima često odrađuju administrativne postupke zamjeriti što se žale na njihov rad, možda će njihov posao snositi neželjene posljedice ili će im se otežati formalnosti koje se ionako čine presporima. Preostaju samo strpljivi i uporni koji dolaze do rezultata, odgovora na svoje probleme ili uspijevaju promijeniti zastarjela pravila u drugim državama.

Politička ideja koja se brine o Europljanima

Kako bi ideja Europske unije bila uspješnija, mora održavati stalnu interakciju s građanima i tvrtkama. Ona je kompleksni mehanizam koji se prilagođava različitim kulturama i jezicima i predstavlja svojevrsnu simbiozu građana, tvrtki i administracije država Europe.

U Europi sve važniji postaje odnos građana i administracije koji postaju ovisni jedni o drugima kao kukci i biljke za preživljavanje u prirodi. Kad bismo građane i tvrtke usporedili s kukcima, a administraciju i politiku s biljkama, shvatili bismo kako se organizmi u toj simbiozi trebaju uzajamno nagrađivati. Kukci pomažu biljkama pri reprodukciji, a biljke osiguravaju kukcima hranu. U stvarnosti ta simbioza međutim ne funkcionira savršeno, ali građani i tvrtke ipak uspijevaju prepoznati mogućnosti koje nudi Europska unija, a često uz pomoć državne administracije uspijevaju ostvariti svoje ciljeve. Stoga se znatni napor ulazu u promidžbu i podizanje svijesti o službama Europske komisije.

Predstavništvo Europske komisije u Republici Hrvatskoj¹

Predstavništvo u Hrvatskoj dio je mreže ureda predstavništava Europske komisije u državama članicama Europske unije. Osim što predvodi ulogu glasnogovornika Europske komisije u Hrvatskoj, zagrebački ured aktivno sudjeluje u komuniciranju o pitanjima važnim za Europsku uniju na nacionalnoj i lokalnoj razini u zemlji, često organizira različita događanja, izložbe, radionice i forume kako bi se građani približili ideji Europske unije. Osim što prikuplja informacije o gospodarskome i socijalnome napretku u Hrvatskoj i o tome izvještava Europsku komisiju, zadaća je Predstavništva i održavati stalni dijalog između javnosti i Europske komisije, informirati hrvatsku vladu i druga upravna tijela i dionike u Hrvatskoj o razvoju događaja u donošenju politika EU-a. Predstavništvo je također prisutno i građanima dostupno na internetu, odnosno Facebooku, Twitteru, YouTubeu, Instagramu i Flickru, a s pomoću RSS *feedova* šalju različite obavijesti i vijesti na RSS čitače.

Kuća Europe, smještena na Europskom trgu u Zagrebu, zajednički je dom Predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj i Ureda za informiranje Europskog parlamenta. U Kući Europe, na informacijskom pultu, posjetitelji mogu dobiti odgovore na upite o Europskoj uniji, a tamo se mogu preuzeti i besplatne publikacije o politici i ostalim zanimljivostima vezanim za EU.

Putem službe za informiranje zainteresirani pravni subjekti također mogu naručiti publikacije o EU-u koristeći e-adresu: comm-rep-zag@ec.europa.eu.

¹ http://ec.europa.eu/croatia/home_hr

U Opatiji su 26. i 27. studenoga 2015. godine Predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj i Sloveniji organizirala zajednički godišnji sastanak predstavnika Informacijskih centara Europe Direct (EDIC) i drugih EU mreža u Hrvatskoj i Sloveniji. Događaj u Opatiji pozdravnim je riječima otvorila Viviane Hoffman, ravnateljica Opće uprave za komunikacije Europske komisije. Tom su prilikom predstavnici EDIC-a Hrvatske i Slovenije imali prilike razmijeniti iskustva i ideje vezane za svakodnevne aktivnosti kojima se bave, a organizirani su i bilateralni sastanci između predstavnika EDIC-a i drugih mreža EU-a koje funkcioniraju u Sloveniji i Hrvatskoj kao što su mreža SOLVIT, Služba Vaša Europa – Savjeti, Europski potrošački centar i ostali dionici na koje Europe Direct upućuje građane i poduzetnike. Službe EU-a u Sloveniji i Hrvatskoj predstavile su svoj rad i primjere iz prakse, objasnile kako rješavaju probleme i upite građana, razmijenile su iskustva u organiziranju zajedničkih kampanja i promidžbi alata Europske unije na nacionalnoj razini. Na prvome zajedničkom sastanku predstavnici EU-ovih mreža dviju država imali su priliku osobno se upoznati i time postaviti temelj za manje formalnu buduću suradnju. S obzirom na uspjeh prvoga zajedničkog sastanka neslužbeno je dogovoreno da će se ova vrsta suradnje Slovenije i Hrvatske nastaviti i u budućnosti.

Doznaj (na vrijeme) događaj je koji se održao 9. svibnja i 17. lipnja 2016. godine u Zagrebu i Osijeku, i koji je bio posvećen sigurnoj mobilnosti u Europi. Građani koji planiraju preseliti se, živjeti ili raditi u drugoj državi Europske unije imali su priliku upoznati se s državnim službenicima koji se bave pitanjima migracija i mobilnosti odnosno nacionalnim predstavnicima navedenih EU-ovih mreža. Izlagači su bili Predstavništvo Europske komisije u Hrvatskoj, Informacijski centri Europe Directa, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Policijske uprave, Agencija za mobilnost i programe Europske unije te Ministarstvo gospodarstva (SOLVIT, Centar unutarnjeg tržišta i Europski potrošački centar).

Što je Europe Direct?

Europe Direct² je mreža koja pomaže građanima i poduzetnicima odgovoriti na opća pitanja vezana za Europsku uniju. Putem besplatnog telefona 00 800 6 7 8 9 10 11 iz bilo koje države EU-a građani mogu kontaktirati pozivni centar (*Europe Direct Call Center* - EDCC) i postaviti pitanje na materinjem jeziku.

Europe Direct odgovara u roku od tri dana, osim ako nije riječ o kompliciranijim pitanjima. Dok su službenici koje rade u EDCC-u smješteni u Bruxellesu, u sklopu mreže Europe Direct djeluju Informacijski centri Europe Direct-a (*Europe Direct Information Centre* – EDIC) koji daju opće informacije i Europski dokumentacijski centri (EDC) koje građani mogu posjetiti ili im se obratiti za službene publikacije. U Europskoj uniji otvoreno je više od 500 EDIC-a, a 13 ih je otvoreno u Hrvatskoj. Građani s centrima EDIC i EDC mogu kontaktirati telefonski i e-poštom ili osobno posjetiti njihove urede.

U Hrvatskoj su uspostavljena četiri Europska dokumentacijska centra. Dva centra nalaze se u Zagrebu, u Knjižnici Pravnoga fakulteta³ i na Institutu za razvoj i međunarodne odnose (IRMO)⁴, dok su preostala dva centra uspostavljena u knjižnicama pravnih fakulteta u Rijeci⁵ i Osijeku⁶.

Informacijski centri Europe Direct polazna su točka za komunikaciju institucija Europske unije s javnošću. Svojim aktivnostima dopunjuju rad Europske komisije i Predstavništva Europske komisije u Republici Hrvatskoj na lokalnoj i regionalnoj razini. Centri EDIC građane upoznaju s njihovim pravima, dok istovremeno poduzetnike informiraju o mogućnostima u Europskoj uniji. Olakšavaju komunikaciju i upućuju građane na tijela i institucije Europske unije te pomažu u iznalaženju službi koje se bave određenim pitanjima u Europskoj uniji.

Centri EDIC u Hrvatskoj uspostavljeni su u Dubrovniku, Karlovcu, Novoj Gradiški, Slavonskome Brodu, Čakovcu, Šibeniku, Zadru, Osijeku, Virovitici, Sisku, Splitu, Puli i Vinkovcima.

Sisačka županija ruralno je područje obilježeno visokom nezaposlenošću osoba svih dobnih skupina. EDIC Sisak⁷ zato se specijalizirao u poticanju stanovništva na bavljenje poljoprivredom i iskorištavanje sredstava Programa ruralnoga razvoja. Često s pomoću interneta i županijskoga radija sisački EDIC informira o navedenoj problematici, što je dovelo do velikoga broja upita o mogućnostima korištenja sredstava iz Programa ruralnoga razvoja kao i samih prijava projekata za program. Korisnike programa EDIC Sisak usmjerava na županijsku razvojnu agenciju koja im pomaže u pisanju projekta.

S obzirom na to da se u Sisačko-moslavačkoj županiji pojavio velik broj nezaposlenih starijih od pedeset godina, EDIC Sisak održao je radionicu podizanja svijesti i stručnosti osoba starijih od pedeset godina. Tijekom radionice ostvarena je suradnja između polaznika koji su se udružili u stvaranju novoga proizvoda i njegova plasmana na tržište. Nekoliko polaznika povezano se s lokalnom zadrugom koja im je omogućila da svoje proizvode besplatno stave na tržište. Rezultat akcije EDIC Siska priča je o uspjehu u kojoj su građani starije generacije ostvarili pravo na samozapošljavanje.

Među ostalim aktivnostima sisački EDIC, uz pomoć Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske obrtničke komore, radi na brošuri koja je osmišljena kako bi lokalne obrtnike i poduzetnike ohrabrila da svoje proizvode stave na inozemno tržište.

Europe Direct Šibenik⁸ pomogao je gospođi koja je tražila pomoć za svoju bolesnu majku u Njemačkoj. Gospođa se zabrinula iz razloga što nekoliko dana nije mogla stupiti u kontakt s majkom te je došla u Informacijski Centar Europe Direct Šibenik zatražiti pomoć. Djelatnici šibenskog EDIC-a su stupili u kontakt s Policijskom upravom Šibensko – kninske županije, čiji su ih službenici uputili hrvatskom veleposlanstvu u Njemačkoj. Gospođa je zatim kontaktirala Veleposlanstvo koje je poslalo hitnu pomoć na adresu njezine majke, nakon čega su uslijedile povratne informacije. Nakon nekog vremena, gospođa je od centra EDIC Šibenik ponovno zatražila pomoć kako bi saznala da li se njena majka, dok boravi u Hrvatskoj, može liječiti u Šibeniku. Djelatnici EDIC-a gospođu su uputili na postupak izdavanja europske zdravstvene iskaznice⁹, nakon čega je njena majka stigla u Šibenik, gdje je dobila potrebnu zdravstvenu njegu.

² http://europa.eu/europedirect/call_us/index_hr.htm

³ <http://euinfo.pravo.hr/>

⁴ <http://www.irmo.hr/hr/o-institutu/organizacijske-jedinice/europski-dokumentacijski-centar-edc/>

⁵ <http://pravri.uniri.hr/hr/knjiznica/38-hr/knjiznica/595-edc.html>

⁶ <http://zakon.pravos.hr/pfo/eui-infocentar>

⁷ <http://www.edicsisak.eu/>

⁸ <http://www.edic-sibenik.eu/>

⁹ <http://www.hzzo.hr/lijecenje-u-inozemstvu/vasa-prava-europska-iskaznica-zdravstvenog-osiguranja-ehic-i-europskonacionalno-zakonodavstvo/>

Internetski portal Vaša Europa – Your Europe

Na web portalu www.europa.eu/youreurope dostupne su praktične informacije i savjeti za građane i poduzetnike EU-a koji putuju, rade, kupuju ili posluju u drugim državama EU-a te traže poticaje ili informacije o administrativnim postupcima koji se ponekad razlikuju u državama članicama Europske unije.

Portal je preveden na hrvatski jezik i podijeljen u dio za građane i onaj za poduzetnike. Informacije na portalu povezane su sa svim područjima zakonodavstva Europske unije, a napisane su jednostavnim jezikom kako bi bile dostupne svima. Osim informacija o zajedničkim pravilima Europske unije, portal povezuje korisnike s posebnim nacionalnim informacijama jer se u državama članicama uvode pravila koja nisu predmet usklađivanja s pravilima Europske unije. Takva pravila upućuju na posebnosti nacionalnih sustava drugih država članica, drukčijeg mentaliteta, geografskih posebnosti i drugih čimbenika zbog kojih države imaju pravo uvoditi posebne propise koji uređuju živote njihovih građana ili poslovne uvjete za poduzetnike.

Internetske stranice www.gov.hr (za građane) i www.psc.hr (za poduzetnike) su hrvatski portali koji nadopunjuju informacije dostupne na portalu Vaša Europa. Prema izvješću Europske komisije, Hrvatska je ostvarila pozitivne rezultate u smislu povezivanja sadržaja nacionalnih internetskih stranica sa sadržajem portala Vaša Europa, a pritom i aktivno sudjeluje u radu uredničkog odbora za portal Vaša Europa. Članovi uredničkog odbora iz Republike Hrvatske su službenici Ministarstva gospodarstva (dio za poduzetnike) i Vlade Republike Hrvatske (dio za građane). Ministarstvo gospodarstva redovito promovira portal Vaša Europa u javnosti, a od 2014. godine uspostavljen je i internetski portal www.cut.hr (Centar unutarnjeg tržišta), koji također sadrži poveznice na portal Vaša Europa, kao i na druge službe i mreže unutarnjeg tržišta.

Europska komisija u svojem izvješću za 2015. godinu preporučila je Hrvatskoj da nastavi sudjelovati u radu uredničkoga odbora, povezivati posebne nacionalne informacije s portalom Vaša Europa, odnosno nastojati da se omogući dostupnost informacija o tome kako Hrvatska primjenjuje pravila jedinstvenoga tržišta koja dosada nisu postavljena na portal¹⁰. Potrebno je podizati svijest o portalu Vaša Europa unutar državne uprave i u javno-

sti, odnosno među građanima i poduzetnicima kao krajnjim korisnicima.

Pregled stanja jedinstvenog tržišta – Internal Market Scoreboard

Europska komisija je u srpnju 2016. godine objavila podatke o primjeni prava Europske unije u 2015. godini. Zakoni država članica sve se više usklađuju s pravom EU-a i učinkovito uklanjaju prepreke slobodnom kretanju osoba, usluga, robe i kapitala. Međutim, potrebno je uložiti dodatne napore radi iskorištavanja punog potencijala jedinstvenog tržišta koje obuhvaća 500 milijuna građana. Konstruktivnim dijalogom između Komisije i 28 država članica sve se više pitanja usklađenosti s pravom Europske unije rješava bez potrebe za pokretanjem službenih postupaka zbog povrede prava EU-a.

U odnosu na razdoblje od prije pet godina ukupan broj postupaka pokrenutih protiv država članica zbog povrede prava EU-a redovito se smanjuje. U tome smislu EU Pilot¹¹ vrijedan je instrument kojim države članice u ranoj fazi mogu ispraviti problem povrede prava EU-a, kao što je to i postupak obavješćivanja tehničkih propisa za proizvode i usluge informacijskog društva prije njihova donošenja¹².

Države članice moraju osigurati prijenos europskih direktiva u svoj nacionalni pravni sustav u dogovorenim rokovima. Europska komisija prati tijek prijenosa prava EU-a u nacionalne sustave. Kašnjenje u prijenosu direktive u nacionalno zakonodavstvo može prouzročiti financijske posljedice budući da se nepoštivanje rokova za prijenos navedenih u Direktivama smatra povredom prava EU-a iz razloga što se građanima i poduzetnicima onemogućuje iskoristiti pravo koje proizlazi iz direktiva, a što negativno utječe na pravnu sigurnost, ili pak narušava ravnopravne uvjete na jedinstvenom tržištu.

Pravovremeni prijenos direktiva ne znači nužno da se pravo EU-a ispravno prenijelo u nacionalno zakonodavstvo. Iz tog razloga Pregled stanja jedinstvenog tržišta (*Internal Market Scoreboard*) služi kako bi se dobila preciznija ocjena stanja provedbe pravila i načela unutarnjeg tržišta Europske unije te da bi se utvrdili nedostaci oko kojih države članice trebaju uložiti dodatne napore.

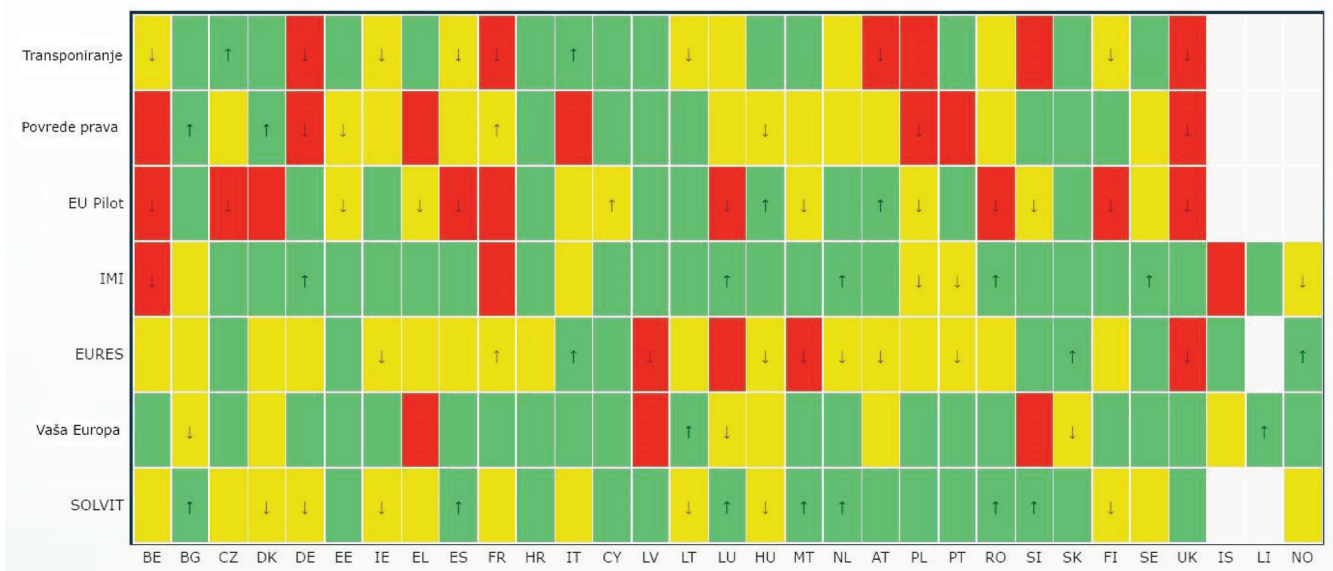
Pregled stanja jedinstvenog tržišta prikazuje tri ocjene. Zelena znači dobru ocjenu, žuta prosječnu, crvena ukazuje na ispodprosječne rezultate koje su države članice dobile za funkcioniranje mehanizama unutarnjeg tržišta na nacionalnoj razini, dok bijela boja znači da nije bilo dovoljno podataka iz države članice za formiranje ocjene.

Mehanizmi koji se ocjenjuju služe za upravljanje politikom EU-a i provedbu pravila unutarnjeg tržišta unutar

¹⁰ http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_member_state/croatia/index_en.htm#maincontentSec6

¹¹ http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/eu_pilot/index_en.htm

¹² www.mingo.hr/tris i <http://ec.europa.eu/tris>

samih država članica. Komisija ocjenjuje kako države članice poduzećima i građanima pomažu doći do informacija, tražiti posao ili riješiti određene probleme. Također se prati otvorenost država članica za trgovinu i ulaganja te naponi u otvaranju sektora javne nabave, stručnih kvalifikacija i poštanskih usluga.

Prema mehanizmima upravljanja politikom EU-a ocjenjuje se sljedeće:

1. Formalna i neformalna suradnja između Europske komisije i država članica
 - a. Transponiranje (*transposition*) – prijenos prava
 - b. Povrede prava (*infringements*)
 - c. EU Pilot
 - d. Prioritetna područja
2. Administrativna suradnja među nadležnim nacionalnim tijelima
 - a. Informacijski sustav unutarnjeg tržišta (IMI)
 - b. Mreža suradnje u području zaštite potrošača (CPC)
 - c. Informacijski sustav tehničkih propisa (TRIS)
3. Usluge za pomoć građanima i tvrtkama
 - a. Mreža Europskih potrošačkih centara (ECC)
 - b. EURES
 - c. Vaša Europa (*Your Europe*)
 - d. Vaša Europa – Savjeti (*Your Europe Advice*)
 - e. SOLVIT

Najbolje su ukupne rezultate u 2015. godini ostvarile Hrvatska, Cipar, Estonija, Irska i Slovačka.

Prenošenje prava EU-a u hrvatsko zakonodavstvo

Deficit prijenosa (transponiranja) u 2015. godini iznosio je 0,3%, što je u odnosu na deficit od 0,1% u 2014. godini blago povećanje. To je dobar rezultat s obzirom

na to da je Europska komisija zadala državama članicama cilj kojim deficit prijenosa i deficit usklađenosti ne bi smio biti veći od 0,5% (Akt o jedinstvenom tržištu¹³). Prosjek je svih EU država EU-a 0,7%.

U Hrvatskoj se kasnilo s prenošenjem triju direktiva. Hrvatska je smanjila kašnjenje u prenošenju s 11,2 mjeseca iz 2014. godine na prosjek od 9,2 mjeseca u 2015. godini.

Deficit usklađenosti u 2015. godini je iznosio 0,5%, a u odnosu na 0,3% iz 2014. to se povećanje može pripisati činjenici da je Hrvatska postala članicom Europske unije tek prije nedavne tri godine.

Europska komisija je objavila da je trenutno 14 slučajeva protiv Hrvatske otvoreno zbog povrede prava EU-a. Problematičnim sektorom se smatra gospodarenje otpadom (3 predmeta).

Građani koji sumnjaju u moguću povredu prava EU-a svoje pritužbe mogu dostaviti putem raznih internetskih obrazaca, do kojih se može doći na internetskom portalu Vaša Europa.

Služba Vaša Europa – Savjeti (*Your Europe Advice – YEA*)

Služba Vaša Europa – Savjeti u roku od sedam dana besplatno daje savjete o pravima građana i poduzetnika u okviru zakonodavstva Europske unije. Na pitanja građana i poduzetnika pravni stručnjaci iz država članica odgovaraju putem elektronske pošte ili telefonski. Stručnjake koji odgovaraju na upite građana i poduzetnika angažira Europska služba za građansku akciju (*European Citizen Action Service – ECAS*).¹⁴

¹³ <http://www.mvep.hr/hr/europski-poslovi/europske-politike/sma/>

¹⁴ <http://ecas.org/>

Hrvatski državljanin koji radi u Njemačkoj i oženjen je za državljanku Bosne i Hercegovine zatražio je Službu Vaša Europa – Savjeti informacije o pravima njegove supruge na život i rad u Njemačkoj, odnosno načinu inozemnog priznavanja kvalifikacije koju je stekla u BiH. Hrvatski stručnjak iz Službe Vaša Europa – Savjeti pojasnio je navedenom državljaninu prava njegove supruge koja potpadaju pod Direktivu 2004/38, a koja uređuje pravo građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodu kretanja i boravka na području države članice Europske unije¹⁵. Članak 10. Direktive 2004/38 nalaže da se, u ovom slučaju, supruzi u roku od šest mjeseci mora izdati boravišna iskaznica na kojoj piše „član obitelji EU građanina“. Za priznavanje kvalifikacije građanin je upućen mjerodavnim službama u Njemačkoj. Prema svom nacionalnom zakonodavstvu, države članice dužne su omogućiti i pravo na zapošljavanje članova obitelji EU građana koji žive ili rade na njihovom području. U navedenom slučaju, hrvatski je građanin bio sretan zbog odgovora Službe Vaša Europa – Savjeti koji je zapravo pomogao ujediniti obitelj.

U Pregledu stanja jedinstvenog tržišta za 2015. godinu Europska komisija je objavila podatke o rezultatima Službe Vaša Europa – Savjeti¹⁶. Od 2009. godine broj upita se udvostručio. Koriste se društvene mreže na internetu kako bi se građanima i poduzetnicima uživo davali savjeti. Jača suradnja i koordinacija s mrežama SOLVIT i Europe Direct te portalom Vaša Europa uslugama koje se nadopunjuju sa Službom Vaša Europa – Savjeti. Služba Vaša Europa – Savjeti tako je znatno doprinijela izmjenama i dopunama informacija dostupnim na portalu Vaša Europa i njegovu daljnjem razvoju. Redovito se unapređuje suradnja između Službe Vaša Europa – Savjeti i SOLVIT-a izravnom vezom elektroničkih baza kojima se koriste djelatnici dviju sestrinskih službi.

Najveći broj upita odnosi se na prava građana vezana za socijalno osiguranje i ona povezana s boravištem i vizama, pravila vezana za motorna vozila te pitanja koja se odnose na posao i rad te poreze i potrošačka prava.

Služba Vaša Europa – Savjeti može proslijediti pritužbu SOLVIT-u – mreži koja povezuje državne službenike koji pomažu građanima i poduzetnicima pri rješavanju

¹⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A02004L0038-20110616>

¹⁶ http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/youreurope_advice/index_en.htm

problema koja uzrokuju javnopravna tijela nepravilnom primjenom prava Europske unije. SOLVIT-u se građani i tvrtke mogu izravno požaliti ako su sigurni da javnopravno tijelo u drugoj državi članici uzrokuje problem i ako pritom sumnjaju na kršenje prava Europske unije.

SOLVIT – rješavanje administrativnih problema u Europi

Od 2002. godine Europska komisija koordinira mrežom SOLVIT – neformalnim mehanizmom koji pomaže građanima i tvrtkama u rješavanju problema s tijelima javne vlasti drugih država članica kad krše njihova prava u okviru slobode kretanja roba, usluga, ljudi i kapitala na jedinstvenom europskom tržištu.

Putem elektroničke baze podataka hrvatski SOLVIT centar umrežen je s 30 centara u državama EU-a i Europskog gospodarskog prostora (Lihtenštajn, Island i Norveška). U SOLVIT-u rade državni službenici koji rješavaju probleme brzo i bez naknade.

SOLVIT ne može pomoći kad su već pokrenuti sudski postupci, kod problema nastalih između tvrtki, kod problema nastalih između potrošača i tvrtki i kod problema nastalih između poslodavaca i posloprimaca.

SOLVIT rješava probleme isključivo ako su ispunjena tri uvjeta u pritužbi, odnosno ako je problem povezan s najmanje **dvije države članice Europske unije** i ako ga uzrokuje **tijelo javne vlasti** nepravilnom primjenom **prava Europske unije**.

SOLVIT se najčešće bavi problemima u sljedećim područjima:

Građani:	Tvrtke:
pravo boravka	stavljanje proizvoda na tržište
priznavanje stručnih kvalifikacija	pružanje usluga
registracija vozila	samozapošljavanje
pravo na zapošljavanje	javna nabava
socijalna sigurnost	povrat PDV-a
oporezivanje	slobodno kretanja kapitala
vozačke dozvole	granične kontrole

Najveći broj slučajeva kojima se SOLVIT od 2002. godine bavi povezan je sa socijalnim osiguranjem, priznavanjem stručnih kvalifikacija i boravišnim pravima građana EU-a ili članova njihovih obitelji (državljana trećih država).

SOLVIT nije u mogućnosti pružiti pravnu zaštitu. To mogu činiti isključivo nacionalni sudovi, što znači da podnošenje pritužbe SOLVIT-u ne odgađa službene ili zakonske rokove. Preporuča se da građani iskoriste sve dostupne pravne lijekove u zemlji u kojoj je problem nastao, (npr. pravo na žalbu), kako bi bili sigurni da se njihova prava u okviru zakonodavstva EU-a poštuju.

Centar SOLVIT koji zaprimi pritužbu procjenjuje i odlučuje može li se problem riješiti u okviru SOLVIT-a. Ako rješavanje pritužbe u SOLVIT-u nije moguće, na primjer ako nije došlo do pogrešne primjene prava EU-a, građanima se o navedenom šalje obavijest i njihov slučaj se zaključuje. U protivnom, centar SOLVIT koji zaprimi pritužbu obradit će slučaj na temelju dostavljenih informacija i pravne analize i eventualno tražiti dodatna pojašnjenja ili dostavu dokumenata povezanih s problemom. Centar koji je zaprimio pritužbu nakon dovršetka pripreme prosljeđuje slučaj centru SOLVIT u državi u kojoj je problem nastao, a građanina se po zaključenju slučaja obavještava o njegovom konačnom ishodu.

Centar SOLVIT u državi u kojoj je problem nastao prihvaća slučaj ili traži dodatne informacije. Nakon toga kontaktira javno tijelo za koje se pretpostavlja da je uskratilo prava građaninu ili poduzetniku u okviru EU zakonodavstva i pokušava iznaći rješenje, ili zaključiti je li tijelo pravilno primijenilo pravo EU-a.

SOLVIT nastoji pronaći rješenja u roku od 10 tjedana od datuma kad centar SOLVIT u državi u kojoj je nastao problem prihvatiti slučaj.

Prilikom pisanja pritužbe potrebno je detaljno opisati problem koje uzrokuje tijelo javne vlasti druge države, te SOLVIT-u dostaviti sve važne dokumente putem internetskog obrasca za pritužbe, dostupnog na web stranici <http://www.solvit.eu>. Dokumente koje SOLVIT uzima u obzir su dopisi i elektronička pošta koje građani

ili poduzetnici razmjenjuju s tijelima, ali i adrese internetskih stranica javnih tijela na kojima je vidljivo pravo koje uzrokuje problem.

Hrvatski državljanin radio je sedam godina u ondašnjoj Socijalističkoj Republici Hrvatskoj kao liječnik. Preselio se 1990. godine u Italiju. Talijanska bolnica u kojoj radi nije htjela priznati staž u Hrvatskoj kojim bi stekao pravo dodatka na plaću za minuli rad kao drugi talijanski liječnici. Bolnica je tvrdila da Hrvatska nije bila članica Europske unije u to vrijeme. Bez obzira na tu činjenicu trebao se primijeniti ugovor o socijalnom osiguranju potpisan između Jugoslavije i Italije. Prijavljen je slučaj kršenja prava građana u smislu članka 18. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU)¹⁷, kojim se zabranjuje bilo kakva diskriminacija na temelju državljanstva kao i članka 45. UFEU-a prema kojem države članice trebaju osigurati slobodu kretanja radnika. Centar SOLVIT Hrvatska prosljeđio je slučaj talijanskom centru SOLVIT i zbog kršenja Uredbe 491/2011 koja uređuje pitanje slobode kretanja radnika u Europskoj uniji¹⁸. Članak 6. stavak 1. Uredbe 492/2011 određuje da zapošljavanje i odabir državljanina jedne države članice na radno mjesto u drugoj državi članici ne smije ovisiti o ispunjavanju zdravstvenih, strukovnih ili drugih kriterija koji su diskriminirajući na temelju državljanstva u usporedbi s onim koji se primjenjuju na državljane te države članice koji žele obavljati isti posao.

Centar SOLVIT Hrvatska pozvao se i na presude Suda Europske unije C-371/04¹⁹, C-419/92, C-15/96 i C-195/98²⁰ i na točku 5.3. dokumenta „*Communication from the Commission – Free movement of workers: achieving the full benefits and potential COM/2002/0694*“.²¹

¹⁷ <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/filespregovori/111221-lisabonski-prociscena.pdf>

¹⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex:32011R0492>

¹⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62004CJ0371>

²⁰ Za više informacija o presudama Suda EU-a potrebno je upisati broj predmeta u pretraživač <http://curia.europa.eu/juris>

²¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0694:FIN:EN:DOC>

Talijanski je SOLVIT 43 dana nakon otvaranja slučaja uspio dogovoriti rješenje s tamošnjom bolnicom. Hrvatskom doktoru odobren je dodatak na plaću za minuli rad stečen u Hrvatskoj.

Zanimljivost u ovoj situaciji je da je hrvatski državljanin oženjen za talijansku državljanicu koja je također liječnica. Supruga liječnica radila je četiri godine kao psiholog u hrvatskoj bolnici. Međutim, po povratku u Italiju ni njoj se nije staž stečen u Hrvatskoj priznao u svrhu dodatka na plaću za minuli rad. SOLVIT je prihvatio rješavanje toga slučaja, ali je on zatvoren kao neriješen. Talijanski liječnici često po povratku u Italiju imaju probleme zbog privremenog rada u drugim državama Europske unije, za razliku od liječnika koji su državljani drugih država EU-a i koji se trajno nastane u Italiji. Europska unija ne tolerira diskriminaciju među svojim građanima, no pomalo proturječno, države članice imaju pravo diskriminirati vlastite državljane. Nakon brojnih presuda Suda Europske unije, talijanske su vlasti napokon izmijenile propise kojima se omogućuje priznavanje staža stečenog u drugim državama članicama u svrhu dodatka na plaću. Dakle, građani EU-a koji žive u Italiji uspjeli su ostvariti svoje pravo. Međutim, proizlazi da talijanski državljani koji se vrte u Italiju još uvijek vode bitke s vlastitom administracijom, pri čemu im je otežavajući faktor nemiješanje Europske unije u nacionalna pravila, koja države članice imaju pravo samostalno određivati, neovisno o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta Europske unije. No, usprkos tomu, građani i poduzetnici imaju pravo pred sudovima pokrenuti ispitivanje tih pravila zbog kršenja načela unutarnjeg tržišta i sloboda koje čine srž Europske unije.

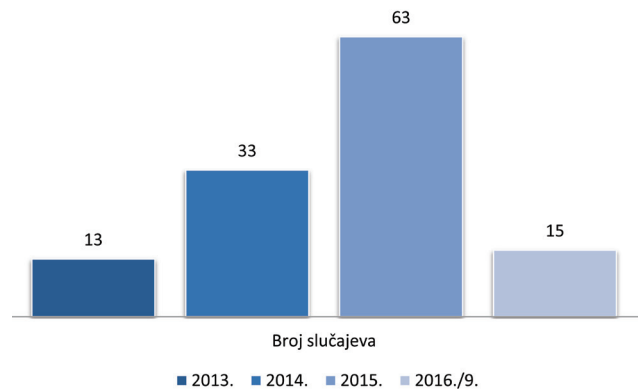
U slučaju supruge hrvatskoga liječnika, s obzirom na to da SOLVIT nije uspio riješiti problem neslužbenim putem, talijanska je građanka odlučila zatražiti svoje pravo na nacionalnome sudu u Italiji.

Između 2014. i 2016. godine prijavljeno je deset slučajeva državljana Republike Hrvatske zbog problema s dobivanjem dječjeg doplatka koji je trebala isplatiti Njemačka. Od sveukupno 31 nacionalnog centra SOLVIT, njemački SOLVIT obrađuje najveći broj slučajeva, više od 500 godišnje. Od toga se većina odnosi na Familienkasse, u čijem je djelu krugu dječji doplatok. SOLVIT je uspješno riješio sve slučajeve koji su prijavljeni ili je ubrzao postupak isplate dječjih doplataka. Problem njemačkog *Familienkassa* je veliki broj predmeta koje rješava premlen broj njemačkih službenika, koji obrađuju zahtjeve mnogobrojnih državljana članica Europske unije na privremenom radu u Njemačkoj, ali i državljana trećih država, odnosno država izvan Europske unije.

Od 1. srpnja 2013. do 1. rujna 2016. godine hrvatski centar SOLVIT riješio je 192 slučaja, a obradio je oko 200 pritužbi građana i tvrtki koje nisu ispunile sva tri uvjeta za rješavanje u SOLVIT-u, pa su ih službenici hrvatskoga centra uputili na mjerodavne službe ili javna tijela u Hrvatskoj ili na službe Europske komisije.

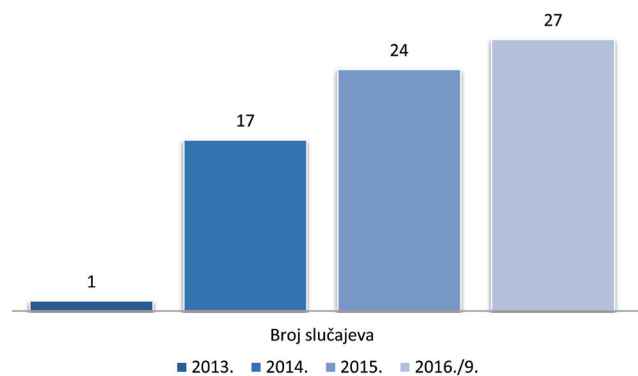
2015. godine Centar SOLVIT Hrvatska zaprimio je 63 slučaja koji su prijavljeni zbog mogućeg kršenja prava EU-a koje su uzrokovale hrvatska javnopravna tijela, a najviše pritužbi su centri SOLVIT iz Ujedinjenog kraljevstva (15) i Slovenije (11).

Pritužbe protiv hrvatskih tijela

Najveći broj slučajeva prijavljenih hrvatskom SOLVIT-u u 2015. godini odnosio se na problem inozemnog priznavanja kvalifikacija medicinskih sestara koje su završile srednju školu u Hrvatskoj. Od ulaska Hrvatske u Europsku uniju medicinske sestre nailaze na poteškoće s dobivanjem ispravnih potvrda o sukladnosti stručnih kvalifikacija prema odredbama Direktive 2005/36.

Pritužbe protiv tijela u drugim državama EU-a

U 2016. godini, po prvi puta je zabilježen veći broj slučajeva koje Centar SOLVIT Hrvatska obrađuje zbog pritužbi na tijela državne uprave u drugim državama članica EU-a, dok je broj slučajeva koje je zaprimio na rješavanje zbog kršenja prava EU-a u Hrvatskoj opao u odnosu na prijašnje godine.

Europska komisija preporučuje da SOLVIT riješi 90 % pritužbi u roku od 70 dana. Centar SOLVIT Hrvatska u 2015. godini uspio je u tom roku riješiti 81% slučajeve

va. Spriječe rješavanje pripisuje se strukturnim slučajevima (takozvanim SOLVIT+ slučajevima), koji otkrivaju nedostatke u nacionalnim propisima, kojima se provode ili prenose zakoni Europske unije. SOLVIT+ slučajevi dulje se rješavaju jer podrazumijevaju donošenje akta ili propisa kojim se prijavljeni problem treba ispraviti.

SOLVIT Hrvatska jedan je od desetak centara SOVLIT koji su aktivni u rješavanju SOLVIT+ slučajeva. SOLVIT+ slučajevi smatraju se najsloženijim slučajevima za rješavanje u okviru mreže SOLVIT. Europska komisija od nekoliko priča o uspjehu 31 centra SOLVIT u posebnome je izvještaju za SOLVIT u okviru Pregleda stanja jedinstvenoga tržišta za 2015. godine navela dvije priče o uspjehu hrvatskoga SOLVIT-a²². Zahvaljujući hrvatskom SOLVIT-u riješen je problem nepoštenih uvjeta nametnutih turističkim vodičima iz Europske unije koji su namjeravali pružiti privremene usluge na teritoriju Republike Hrvatske. Njihove pritužbe SOLVIT-u ukazale su nadležnom tijelu da je potrebno donijeti propis kojim se problem rješava. Druga priča o uspjehu se odnosi na pomoć SOLVIT-a traumatolozima iz Hrvatske koji su izmjenama propisa vezanog na stručne kvalifikacije ostvarili prava koja su im bila uskraćena.

Europska komisija uzima u obzir više faktora kojima se ocjenjuje rad centara SOLVIT. Hrvatski SOLVIT funkcionira dobro i ocijenjen je pozitivnom ocjenom treću godinu zaredom. Europska komisija je, međutim, u Pregledu stanja jedinstvenog tržišta, u posebnom dijelu koji se odnosi na rad hrvatskog SOLVIT-a navela zauzetost službenika hrvatskog Centra drugim poslovima i mehanizmima Europske unije²³, čime se dovodi u pitanje maksimalna učinkovitost funkcioniranja hrvatskog SOLVIT-a.

Hrvatski državljanin je u Njemačkoj kupio vozilo. Prodavatelj mu je naglasio da PDV mora platiti u Njemačkoj i napomenuo da su ga tako savjetovali iz lokalnog poreznog ureda. Kada se vratio u Hrvatsku, nadležna tijela u Hrvatskoj naplatila su mu poseban porez na motorna vozila, ali naplaćen je i PDV za kupnju novih vozila. Građanin se obratio SOLVIT-u koji je utvrdio kršenje Direktive 112/2006 odnosno članka 138.2.a. Navedenim člankom se utvrđuje da za nova prijevozna vozila, kupljena u jednoj državi članici u kojoj kupac nije porezni obveznik, kupac ne podliježe plaćanju PDV-a prema članku 3. stavku 1. Direktive ako se vozilom prevozi odnosno koristi se njime u drugoj državi u kojoj je porezni obveznik. Njemački je SOLVIT kontaktirao nadležno tijelo za poreze koje je potom kontaktiralo prodavatelja i objasnilo mu da kupcu mora dostaviti obrazac za povrat poreza na dodanu vrijednost naplaćen u Njemačkoj. SOLVIT je problem riješio u roku od 7 dana.

²² http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/solvit/index_en.htm

²³ http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_member_state/croatia/index_en.htm#maincontentSec7

Centar SOLVIT Hrvatska uspostavljen je u Ministarstvu gospodarstva u okviru Uprave za trgovinu i unutarnje tržište²⁴.

Centar SOLVIT Hrvatska zaprimio slučaj koji je dostavio austrijski SOLVIT zbog pritužbe klinike iz Austrije na tijelo Republike Hrvatske nadležno za liječnike. Austrijska klinika namjeravala je postaviti oglas u Liječničkim novinama, međutim odgovoreno im je da za zapošljavanje liječnika u inozemstvu nije dopušteno objavljivanje oglasa.

Austrijski SOLVIT prijavio je problem kršenja odredbi Ugovora o funkcioniranju Europske Unije koje se odnose na diskriminaciju (članak 18.), slobodu kretanja radnika (članak 45.), te na pravila konkurentnosti (članci 101. do 106. UFEU-a), a s obzirom da se ova situacija odnosila na javno tijelo i moguće kršenje prava tvrtke povezano s presudom u slučaju Suda EU-a ECJ C-35/96²⁵.

Nakon 89 dana od otvaranja slučaja u SOLVIT-u, nadležno tijelo je dostavilo odgovor kojim obavještava da ga austrijska klinika može kontaktirati poradi objave oglasa u liječničkim novinama.

U Upravi za trgovinu i unutarnje tržište djeluje Služba za robe na unutarnjem tržištu i centar SOLVIT, koja je odgovorna za koordinaciju slobode kretanja roba u Hrvatskoj. Sloboda kretanja roba je jedna od četiri slobode kretanja na jedinstvenom tržištu EU-a.

U europskom pravu za robu, odnosno proizvode, postoje dvije vrste propisa. Harmonizirano zakonodavstvo odnosi se na pravila usklađena na razini Europske unije, zajednička pravila za proizvode koja obično podrazumijevaju Direktive koje se prenose u nacionalno zakonodavstvo. Neharmonizirano zakonodavstvo odnosi se na pravila za proizvode koja se razlikuju u državama članicama iz određenih razloga.

Notifikacija neharmoniziranih propisa u TRIS

Riječ *notifikacija* (lat.) znači priopćenje, objava, obznanjena, najava; u diplomaciji, akt kojim se stranoj vladi službeno priopćava određen zahtjev ili činjenica.

Direktiva (EU) 2015/1535 Europskoga parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. propisuje postupak službenog obavješćivanja (notifikacije) u području tehničkih propisa te propisa o uslugama informacijskog društva²⁶. Transponirana (prenesena) je u Uredbu o postupku službenog obavješćivanja o tehničkim propisima i pro-

²⁴ <http://ec.europa.eu/solvit/contact/#hr>

²⁵ <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-35/96>

²⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015L1535&from=HR>

pisima o uslugama informacijskog društva (Narodne novine br. 105/2015)²⁷.

Notifikacija u skladu s Direktivom 2015/1535 znači obavješćivanje zemalja članica o neharmoniziranim propisima za proizvode i elektroničke usluge.

Države članice i Europska komisija dobivaju obavijest i nacrt propisa putem Informacijskog sustava za tehničke propise TRIS (*Technical Regulations Information System*).

Direktiva se primjenjuje na sve industrijski proizvedene proizvode, poljoprivredne i ribarske proizvode, elektroničke usluge (usluge informacijskog društva koje se uz naknadu pružaju na daljinu elektroničkim putem i na pojedinačni zahtjev primatelja usluga), i na fiskalne i financijske mjere.

Propisi koji uređuju navedene usluge i proizvode u pravilu nisu predmet usklađivanja sa zakonodavstvom Europske unije. Upravo iz tog razloga cilj je Direktive spriječiti nove tehničke prepreke trgovini propisanim mehanizmom obavješćivanja – tzv. notifikacijom drugih zemalja članica i Europske komisije o planiranom donošenju neharmoniziranog propisa.

U Službi za robe na unutarnjem tržištu i centar SOLVIT, odnosno njenom Odjelu za notifikaciju i centar SOLVIT uspostavljen je Centar TRIS Hrvatska kao nacionalna kontaktna točka za notifikaciju u skladu s Direktivom 2015/1535. Centar TRIS upravlja postupkom notifikacije u ime tijela koje predlaže propis, zaprima notifikacije drugih zemalja članica koje potom prosljeđuje nacionalnim nadležnim tijelima, komorama i ostalim dionicima na koje propis može utjecati. Nadležna tijela uključuju po potrebi industriju i profesionalne organizacije vezane uz sadržaj propisa te uzimaju u obzir njihove komentare na propise.

Direktiva 2015/1535 propisuje zakonski mehanizam koji zahtijeva od zemalja članica da obavještavaju Komisiju i ostale zemlje članice o njihovim tehničkim propisima u nacrtnoj fazi, odnosno kad je u njih još uvijek moguće unijeti izmjene tijekom tromjesečnog razdoblja mirovanja prije no što se propis usvoji. Navedeno se ne odnosi na hitne postupke, fiskalne i financijske mjere.

Nadležna tijela koja predlažu propis moraju ispuniti poseban TRIS-ov obrazac za notifikaciju, opisati sadržaj i razloge donošenja propisa uz jasnu naznaku odredbi koje nisu predmet usklađivanja sa zakonodavstvom Europske unije. Obrazac se šalje Centru TRIS Hrvatska na pregled i prosljeđuje Europskoj komisiji zajedno s nacrtom teksta propisa i procjenom njegova učinka (ako ona postoji) te ostalom mjerodavnom dokumentacijom koja Komisiji i državama članicama služi za procjenu propisane mjere.

Putem sustava TRIS notifikacije države članice prosljeđuju se ostalim državama, pri čemu se određuje razdoblje mirovanja od tri mjeseca. Datum početka toga razdoblja počinje prvi dan nakon unosa notifikacije u bazu TRIS kojom koordinira Europska komisija. Tijekom

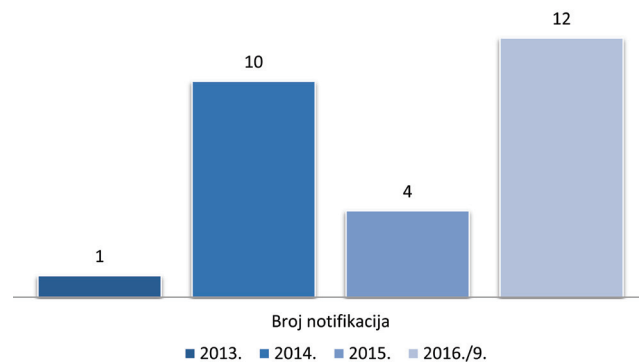
razdoblja mirovanja strogo je zabranjeno usvajanje propisa, a Europska komisija i zemlje članice mogu reagirati na propis detaljnim mišljenjem ili komentarom, koristeći za to predviđeni obrazac.

U skladu sa sudskom praksom Suda EU-a „Unilever” (slučaj C-443/98²⁸) notificirani tehnički propis usvojen tijekom kršenja razdoblja mirovanja nacionalni sudovi mogu proglasiti neprimjenjivim na pojedince.

Centar TRIS Hrvatska redovito na svojim stranicama www.mingo.hr/tris objavljuje Program TRIS za tekuću godinu. U Programu TRIS nalazi se popis propisa koja nadležna tijela Republike Hrvatske planiraju uputiti u TRIS prije objave u Narodnim novinama.

Od 2013. godine Hrvatska je notificirala ukupno 27 propisa, najviše iz područja mjeriteljstva i mehanike te građevinarstva.

Hrvatski propisi notificirani u TRIS

Na stranicama <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/hr/> mogu se pretraživati notifikacije planiranih propisa država Europske unije te Islanda, Norveške, Lihtenštajna, Švicarske i Turske.

Poduzetnici se na stranicama Komisije za TRIS mogu prijaviti na *mailing listu* i zaprimati informacije o planiranim propisima u drugim državama u području zakonodavstva koji se odnose na njihovo poslovanje ili, ako su zainteresirani, za određeni sektor proizvoda.

U skladu sa sudskom praksom Suda EU-a „CIA-Security” (slučaj C-194/94²⁹), nacionalni tehnički propis koji nije notificiran u skladu s Direktivom 98/34 (sada Direktiva 2015/1535), nacionalni sudovi mogu proglasiti neprimjenjivim na pojedince. Poduzetnici koji smatraju da im nacionalni propis druge države uzrokuje prepreke u poslovanju, mogu od nacionalnih sudova tražiti da se tehnički propis na njih ne primjenjuje jer nije notificiran, a trebao je biti notificiran kako je propisano Direktivom 2015/1535.

U Pregledu stanja jedinstvenog tržišta, u dijelu koji se posebno odnosi na funkcioniranje informacijskog sustava TRIS u 2015. godini, navodi se da su države čla-

²⁷ http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_10_105_2050.html

²⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61998CJ0443>

²⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61994CJ0194>

nice u 26 slučajeva na primjedbe Europske komisije, dostavljene na notificirane propise, odgovorile zadovoljavajuće. Tako su države članice uklonile moguće prepreke pravilima unutarnjeg tržišta. Postupak TRIS omogućuje državama koje notificiraju propise da, temeljem primjedbi Europske komisije i drugih država članica, izmijene i dopune propise koji sadrže sporne odredbe, prije njihovog stupanja na snagu. Za određene notifikacije katkad se dijalog između Komisije i država članica oduži zbog mogućih prepreka koje nisu sasvim uklonjene. Europska komisija u tim slučajevima može pokrenuti detaljnije provjere. U nekim slučajevima, ako tijelo državne uprave druge države ne namjerava izmijeniti ili dopuniti propis radi usklađivanja s načelima unutarnjega tržišta, to može dovesti do postupaka koji se rješavaju u okviru EU Pilota odnosno do postupaka povrede prava EU-a³⁰.

EURES

Europska komisija osmislila je EURES kako bi umrežila zavode za zapošljavanje država članica Europskog gospodarskog prostora i Švicarske. EURES pomaže poslodavcima i tražiteljima posla, a dostupan je na web stranica <https://ec.europa.eu/eures/public/hr/homepage>.

EURES osobnim pristupom tražiteljima posla pomaže pronaći odgovarajuće slobodno radno mjesto. EURES je pomogao, osim u traženju posla, Aurelie Garciji Garay u svladavanju izazova preseljenja u Hrvatsku. Aurelie se zaljubila u Hrvatsku, ali i u jednoga Hrvata. Naišla je na prepreke zbog činjenice da tražitelji posla iz nekih europskih zemalja još uvijek u Hrvatskoj trebaju radne dozvole za određene sektore. Aurelie se činilo da je njezin hrvatski san sve udaljeniji i bila je uvjerena da se njezini planovi neće ostvariti.

Patricija Kezele, iz mreže EURES, pomogla je Aurelie sa zahtjevom za radnu dozvolu, a osim njoj, istodobno je pomagala i mogućim poslodavcima koji su tražili informacije o zapošljavanju radnika iz inozemstva. „Bile smo u kontaktu u svakoj fazi i bila sam jako sretna kad mi je rekla da je dobila posao”, rekla je Patricija.

Aurelie je pronašla posao asistentice u sektoru marketinga u informatičkome poduzeću Infobip i ne žali što je napustila dom u Francuskoj. Posebno je zahvalila Patriciji koja joj je pomogla pronaći posao i to u blizini njezina dečka.

Patricija smatra kako je to najbolji primjer rada EURES-a: osiguravanje osobne potpore tražitelju posla postupkom potrage za poslom i preseljenjem u novu državu. „Kad s jedne strane imate EURES, a s druge motiviranu osobu spremnu uložiti vrijeme i prihvatiti savjete, sve je moguće.”

EURES Hrvatska u suradnji s mrežom EURES u drugim državama organizira selekcijske postupke i projekte zapošljavanja. Na stranicama hrvatskog EURES-a³¹ detaljno se mogu proučiti informacije o pojedinome natječaju. EURES često organizira Europske dane poslova, na kojima sudjeluju domaći poslodavci, ali i predstavnici EURES-ovih mreža drugih država koji u Hrvatskoj nude mogućnosti za hrvatske radnike u drugim državama.

Tražitelji posla koji ne uspiju pronaći sve informacije ili koji žele provjeriti vjerodostojnost ponude za posao koju su dobili, mogu poslati upit EURES-ovu savjetniku. EURES-ovi savjetnici komuniciraju s tražiteljima posla elektroničkom poštom, telefonski ili osobno. EURES-ovi savjetnici dostupni su u Zagrebu, Osijeku, Varaždinu, Splitu i u Rijeci.

Europska poduzetnička mreža

Europska poduzetnička mreža (*Enterprise Europe Network* – EEN) glavni je instrument Europske strategije za povećanje gospodarskoga rasta i zaposlenosti. EEN umrežuje gospodarske komore, tehnološke parkove, sveučilišta, istraživačke institute, razvojne agencije, gotovo 600 organizacija u više od 50 zemalja koje EEN povezuje s bazama podataka s pomoću kojih se razmjenjuju informacije o poslovnoj suradnji.

Europska poduzetnička mreža smatra se najvećom europskom poslovno-tehnološkom mrežom. Pomaže malim i srednjim poduzetnicima koji planiraju internacionalizirati poslovanje, savjetuju ih o uslugama transfera tehnologije, intelektualnome vlasništvu, mogućnostima financiranja projektima Europske unije te mehanizmima kojima mogu rješavati određene probleme. Poduzetnici uz pomoć mreže EEN također doprinose razvoju i modernizaciji poduzetničke politike Europske unije s obzirom na to da je EEN povezan s Europskom komisijom.

³⁰ http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/tris/index_en.htm

³¹ <http://www.hzz.hr/default.aspx?id=10286>

Hrvatska je više od sedam godina dio poslovne i tehnološke mreže EEN-a s konzorcijem koji se sastoji od šest partnera:

- Hrvatska gospodarska komora (HGK) – koordinator
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO)
- Ured za transfer tehnologije Sveučilišta u Splitu (UTT)
- Znanstveno-tehnološki parka Sveučilišta u Rijeci (STEPRI)
- Tehnološki park Varaždin (TPV)
- Tehnologijsko-razvojni centar u Osijeku – Tera Tehnopolis (TERA).

EEN svoje usluge pruža besplatno, a alat koji pritom služi kao pomoć je elektronička baza poslovne suradnje u koju se tvrtke mogu registrirati. Tvrtke mogu ispuniti obrazac koji djelatnici EEN-a zaprimaju. Nakon upisa u bazu podataka ponude tvrtki dodatno se promoviraju interno u okviru mreže EEN.

Hrvatske stranice mreže EEN dostupne su na adresi www.een.hr. Na glavnom portalu EEN-a Europske komisije <http://een.ec.europa.eu/> mogu se također pretraživati različite mogućnosti za poslovnu suradnju.

EEN-ova baza poslovne suradnje spojila je hrvatsku tvrtku Pavoran d.o.o., koja se bavi proizvodnjom inovativne zaštite ženskih cipela pri vožnji automobila, i latvijsku tvrtku J.Z.K. GRUPA. Hrvatska gospodarska komora – EEN je tvrtki Pavoran d.o.o u lipnju 2015. godine pomogao ispuniti obrazac u bazi kako bi u pretragama po ključnim riječima strani partneri mogli brže pronaći njihovu ponudu.

Tvrtka iz Latvije tražila je nove proizvode za distribuciju po Europi. Latvijski ured Europske poduzetničke mreže dostavio je informacije o hrvatskoj ponudi grupi JZK. Latvijski i hrvatski EEN dogovorili su suradnju dviju tvrtka u vidu distribucije hrvatskih proizvoda na latvijskome tržištu koja je formalno potpisana početkom 2016.godine.

Europski potrošački centar (European Consumer Center)

Potrošač iz Slovenije putem slovenskog je posrednika kupio ručni sat tvrtke sa sjedištem u Hrvatskoj. Međutim, potrošaču proizvod nikad nije dostavljen. Potrošač je kontaktirao trgovca te ga upozorio da je proizvod dostavljen na krivu adresu. Upozorio ga je potom još jednom na adresu na koju je proizvod potrebno dostaviti. Budući da ni nakon toga nije zaprimio proizvod, a trgovac više nije odgovarao na njegovu elektronsku poštu, potrošač se požalio ECC-u Slovenija, koji je njegovu pritužbu dostavio na daljnje postupanje ECC-u Hrvatska³². ECC Hrvatska javio se trgovcu i upozorio ga na kršenje potrošačkih prava, nakon čega je trgovac dostavio proizvod potrošaču.

ECC Hrvatska od srpnja 2013. do srpnja 2016. godine riješio je 316 pritužbi potrošača. Protiv hrvatskih trgovaca zaključeno je 105 pritužbi, dok je njih 211 zaključeno protiv trgovaca iz drugih država Europske unije.³³

	Br. pritužbi protiv HR	Br. pritužbi protiv EU
2013.	23	17
2014.	31	67
2015.	37	66
2016./7.	14	61

Potrošač iz Hrvatske kupio je putem Interneta ogledalo od njemačkog trgovca. Nakon što je platio proizvod, zaprimio je potvrdu o narudžbi, ali trgovac proizvod nikad nije dostavio potrošaču. Potrošač je bezuspješno pokušavao stupiti u kontakt s trgovcem. Naposljetku je kontaktirao ECC Hrvatska, koji je pritužbu proslijedio ECC-u Njemačka. Po primitku pritužbe, ECC Njemačka javio se trgovcu, koji je potom potrošaču dostavio proizvod koji je on naručio i platio.

³² <https://web.facebook.com/ecc.hrvatska/>

³³ <http://ecc-croatia.hr/>

Europski potrošački centar daje informacije i savjete o prekograničnoj kupovini i nudi pomoć u rješavanju prekograničnih potrošačkih problema na području Europske unije.

Europska komisija osmislila je za potrebe mreže ECC mobilnu aplikaciju koja pomaže europskim turistima pri maloprodajnoj kupnji, iznajmljivanju automobila, rješavanju problema s hotelskim smještajem, pitanjima vezanim za zdravstvenu skrb, zračni i željeznički promet te putovanje autobusom i brodom.

Pregled stanja jedinstvenog tržišta navodi da je mreža ECC u 2015. godini ukupno riješila 38,048 pritužbi potrošača u Europskoj uniji, Norveškoj i na Islandu. Od toga je 68% pritužbi potrošača povezano s online kupnjom. 36% pritužbi je vezano za prijevoz, odnosno 22% pritužbi odnosi se na zračni prijevoz, a 5% pritužbi europskih potrošača na probleme s iznajmljivačima automobila³⁴.

Ponekad nacionalni predstavnici gore navedenih mreža Europske unije ne uspijevaju riješiti pritužbe na odgovarajući način zbog kompleksnosti problema, ili pak zbog određenih političkih odluka na nacionalnoj razini. Građani i poduzetnici tada imaju pravo izravno kontaktirati Europsku komisiju i ukazati joj na probleme povezane s kršenjem njihovih prava u svojim ili drugim državama Europske unije.

Slanje pritužbi Europskoj komisiji

Pritužbu je moguće podnijeti putem elektronske pošte, običnom poštom ili telefaksom. Građani mogu ispuniti standardni obrazac za pritužbe koji je dostupan na svim jezicima EU-a. Obrazac je strukturiran na način da se u njemu nalaze sve informacije potrebne za analizu predmetnog slučaja.

Obrazac pritužbe se ispunjava ako se u državi članici sumnja na kršenje prva Europske unije. U obrascu je

potrebno opisati činjenice i razloge pritužbe na nacionalno, regionalno ili lokalno javno tijelo koje navodno krši pravo Europske unije. Preporuča se navesti nacionalne mjere (nacionalni propis ili druge regulatorne ili upravne mjere) za koje se smatra da nisu u skladu s pravom Unije. Ono što Europskoj komisiji olakšava analizu pritužbi je navođenje propisa Unije (npr. ugovori, uredbe, direktive, odluke) ili načela na kojima se temelji pravo Unije za koje se smatra da su ih prekršile vlasti države članice EU-a.

U slučaju da se na pritužbu primjenjuje članak 51. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, Europska komisija će takvu pritužbu istražiti. Države članice moraju poštovati zajedničko zakonodavstvo i držati se načela Europske unije, promicati njihovu primjenu u skladu sa svojim ovlastima, poštujući ograničenja nadležnosti Unije koja su im dodijeljena Ugovorima. Ako vlada države članice poduzima mjere isključivo na temelju nacionalnog zakonodavstva, Komisija ne može istražiti predmet ili pokrenuti službeni postupak zbog povrede prava na temelju Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

Komisija, ako je potrebno, od građana traži dodatne informacije ili kopije dokumenata povezanih s pritužbom.

U pritužbi je potrebno navesti i jesu li se u državi članici već poduzele mjere za rješavanje predmetnog problema i je li predmet pritužbe već obuhvaćen nekom nacionalnom mjerom. Nacionalnu mjeru mogu poništiti isključivo nacionalni sudovi. Jedinu način na koji izravno i individualno građani mogu ostvariti svoja prava je korištenjem dostupnih pravnih lijekova u državi članici. Ako se potražuje financijska naknada, samo su nacionalni sudovi ovlašteni da, u odgovarajućim slučajevima, nacionalnim tijelima nalože isplatu naknade građanima za gubitke koje su pretrpjeli zbog kršenja prava Unije.

Pokrene li Komisija službeni postupak zbog povrede prava, to ne znači da će žalitelj svoja prava ostvariti izravno. Za potraživanje naknade potrebno je pokrenuti sudski postupak u roku koji je za to predviđen nacionalnim zakonodavstvom. Podnošenje pritužbe Komisiji ne utječe na te rokove.

U obrascu za pritužbu Europskoj komisiji žalitelj treba navesti je li za pomoć u rješavanju svojeg problema već kontaktirao druge institucije i tijela EU-a (npr. Europski parlament, Europski ombudsman ili drugo), navodeći pritom referentne oznake koje su pritužbi dodijelila ta tijela, kao i eventualni ishod, u slučaju da su navedena tijela zaključila predmet.

Ako na temelju analize pritužbe Komisija zaključi da se problem može primjerenije riješiti posredstvom SOLVIT-a, žalitelj se u obrascu treba izjasniti slaže li se s prosljeđivanjem njegove pritužbe SOLVIT-u. U slučaju prosljeđivanja pritužbe SOLVIT-u, Komisija će predmet zatvoriti i o tome pismeno obavijestiti žalitelja. Ako je SOLVIT preuzeo slučaj u rješavanje, tada je potrebno navesti i broj slučaja u SOLVIT-u kako Europska komisija ne bi istu pritužbu ponovno prosljedila SOLVIT-u. Ponekad je moguće da SOLVIT i Europska komisija paralelno rješavaju problem povezan s istom situacijom,

³⁴ http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/european_consumer_centre_network/index_en.htm

odnosno javnim tijelom koje krši pravo Europske unije u državi članici.

Ispunjeni obrazac se šalje na adresu Glavnog tajništva Europske komisije u Bruxellesu ili Predstavništvu Europske komisije u državi članici, odnosno na adresu elektronske pošte SG-PLAINTES@ec.europa.eu ili na broj telefaksa +32 2 2964335³⁵.

Europska unija dokazala je da nije samo politička ideja na papiru. Za njezino funkcioniranje osmišljeni su, osim gore navedenih, i drugi mehanizmi koji u stvarnome životu omogućuju pojedincima ostvariti njihova prava, promijeniti pravila i time olakšati put drugima kako bi i oni ostvarili svoja prava u budućnosti.

Međutim, ako želi uspjeti, Europska unija se mora neprekidno sama promicati – ovladati tom neophodnom vještinom današnjeg doba. Europska komisija, iako je golemi birokratski aparat, ne uspijeva uvijek promicati sve svoje mogućnosti, niti u potpunosti doprijeti do javnosti. U toj priči važnu ulogu igraju građani i poduzetnici koji su uspjeli ostvariti svoja prava ili unaprijediti svoje poslovanje uz pomoć EU-ovih mehanizama. Kao što kukci i biljke surađuju u prirodi, tako građani i poduzetnici u suradnji s Europskom unijom mogu još brže napredovati. Možemo zaključiti da trebaju redovito učiti jedni od drugih kako bi njihova simbioza evoluirala odnosno da bi taj odnos bio uspješan.

Novosti iz Svijeta kvalitete

Autor: Darko BOŠNJAK, dipl. ing. univ. spec.

www.svijet-kvalitete.com

► Novi normativni dokumenti IAF-a

IAF (Međunarodni akreditacijski forum) izdao je u proteklome razdoblju četiri nova te pet revidiranih dokumenata koji su vezani za IAF-ove smjernice, pravila i zahtjeve.

U nastavku donosimo pregled objavljenih dokumenata:

- **IAF PL 8:2016;** Pravila za upotrebu znaka IAF-a Dokumentom zainteresirane strane definiraju pravila za uporabu znaka IAF u promidžbene svrhe.
- **IAF MD 19:2016;** Obvezujući dokument za provedbu audita sustava upravljanja kod klijenata s više lokacija, a u slučaju kad se ne koristi opcija uzorkovanja.

Dokument je obvezujući za akreditirana certifikacijska tijela za sustave upravljanja, a u cilju vjerodostojne implementacije zahtjeva 8.2 i 9 norme ISO/IEC 17021-1:2015. Prijelazno razdoblje za usvajanje sadržaja dokumenta traje do 31. ožujka 2017. godine.

- **IAF MD 20:2016;** Zahtjevi za kompetentnost vodećih ocjenitelja i ocjenitelja akreditacijskih tijela

Dokument je obvezujući za nacionalna akreditacijska tijela, a u cilju harmonizacije i usklađivanja postupanja po zahtjevima iz norme ISO/IEC 17011 koji definiraju potrebne kriterije kompetentnosti akreditacijskoga osoblja.

- **IECEE-ILAC-IAF;** Smjernice za provedbu ujednačenoga ocjenjivanja u elektrotehničkom sektoru.

Dokument je rezultat konsenzusa IECEE-a, ILAC-a i IAF-a u području neovisnoga ocjenjivanja u području elektrotehnike.

Reviziju su doživjeli sljedeći dokumenti:

- **IAF PL 6:2016;** Temeljni dokument za ostvarivanje članstva u IAF-u.

Slijedom provedene revizije, postojeći članovi IAF-a potpisat će novi sporazum o članstvu, a novi su ga se članovi dužni pridržavati tijekom budućih pristupanja u članstvo IAF-a.

- **IAF ML 2:2016;** Temeljna načela uporabe IAF MLA-ova znaka

Dokument definira pravila i smjernice kako nacionalna i akreditacijska tijela te akreditirana tijela upotrebljavaju IAF MLA-ova znaka u opsegu potpisanoga MLA-ova sporazuma.

- **IAF ML 4:2016;** Politika i postupci pri potpisivanju MLA sporazuma akreditacijskih tijela i drugih regionalnih akreditacijskih grupa

Dokument definira politiku i procedure IAF-a koje se primjenjuju pri održavanju i proširivanju MLA sporazuma. Također, dokument sadržava tekst IAF MLA sporazuma koji potpisuju nacionalna akreditacijska tijela i druge grupe članice u trenutku kad pristupaju MLA-u.

- **IAF-EC-11-11;** Dokument kojim se definiraju odgovornosti glavnoga odbora IAF-a u postupku odobravanja i publiciranja IAF dokumenata.

- **IAF-EC-11-10;** Dokument u kojem su navedeni predstavnici IAF-a u međunarodnim odborima i organizacijama.

Iz upotrebe je povučen dokument IAF Charter iz 2001. godine za koji je utvrđeno da je sadržajno zastario te da je kao takav nepotreban.

Svi IAF-ovi dokumenti namijenjeni samom IAF-u, akreditacijskim tijelima te akreditiranim tijelima dostupni su na mrežnoj stranici IAF-a, www.iaf.nu.

Izvor: IAF

³⁵ http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/make_a_complaint_hr.htm